

SMZ

BARAZA LA MITIHANI LA ZANZIBAR

MTIHANI WA KUIINGILIA KIDATO CHA KWANZA

127

DINI – DARASA LA SITA

MUDA: SAA 2:00

jumanne 27 /11/2018 MCHANA

MAELEKEZO KWA WATAHINIWA

1. Mtihani huu una sehemu A, B, C, D na E.
2. Jibu maswali YOTE kutoka sehemu A, B na C. Na chagua maswali MATATU (3) kutoka sehemu D, swali la NANE (8) ni lazima. Pia chagua swali MOJA (1) kutoka sehemu E.
3. Andika nambari yako ya mtihani katika kila ukurasa.
4. Majibu yote yaandikwe katika nafasi zilizowekwa.
5. Majibu yote yaandikwe kwa kalamu ya buluu au nyeusi.
6. Simu za mkononi na vitu visivyoruhusiwa havitakiwi katika chumba cha mtihani.

KWA MATUMIZI YA USAHIHISHAJI TU

NAMBARI YA SWALI	ALAMA	SAINI
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
JUMLA		

SEHEMU A: QUR-ANI NA TAFSIRI (Alama: 20)

1. Chagua jibu sahihi na andika herufi yake katika sanduku liliopo chini.

i) Suratul –qadri ina aya:

- A) 4
- B) 7
- C) 5
- D) 6

Jibu: C) 5

Sababu: Suratul-Qadr ni sura ya 97 katika Qur-an na inajumuisha aya tano (5) zinazozungumzia usiku wa Qadr.

ii) Idh-hari kilugha ni:-

- A) Kuficha.
- B) Kubainisha.
- C) Kuchanganya.
- D) Kugeuza.

Jibu: B) Kubainisha.

Sababu: Idh-har kimaana ni kutoa kitu wazi bila kuficha. Katika Tajwid, Idh-har ni kubainisha herufi bila kuificha.

iii) Aya za mwanzo zilizoteremshwa kwa Mtume (S.A.W) zilimtaka Mtume:

- A) Atangaze Uislamu.
- B) Afundishe watu.
- C) Amrishe mema na kukataza mabaya.
- D) Asume.

Jibu: D) Asume.

Sababu: Aya za mwanzo zilizoteremshwa ni katika Suratul-‘Alaq: “*Iqra’ bismi rabbika...*” zikimtaka Mtume asome kwa jina la Mola wake.

iv) Suratul-Maun ina aya:

- A) 6
- B) 7
- C) 5
- D) 8

Jibu: B) 7

Sababu: Suratul-Ma’un (sura ya 107) ina aya saba zinazozungumzia unafiki na kutosaidia wenye mahitaji.

v) Neno "النَّفَّاثَاتِ" katika suratul-Falaq lina maana:-

- A) Wenye kupuliza
- B) Washindani

- C) Watoaji
- D) Wenye huruma

Jibu: A) Wenye kupuliza.

Sababu: "An-naffathat" ni wale wanaopuliza kwenye fundo kwa uchawi.

vi) "وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا" Aya hii inapatikana katika suratu:-

- A) Laili
- B) Shamsi
- C) Balad
- D) Dhuha

Jibu: B) Shamsi.

Sababu: Aya hii ipo kwenye Suratul-Shams (91:7) ambapo Mwenyezi Mungu anataja nafsi na aliyoionda kwa usawa.

vii) Id-ghamu imegawika sehemu:-

- A) 3
- B) 2
- C) 4
- D) 6

Jibu: C) 4

Sababu: Idgham imegawika katika aina kuu nne: Idgham bila ghunna, Idgham yenye ghunna, Idgham Mutamathilayn na Idgham Mutajanisayn.

viii) Waisilamu tunatakiwa kuipa mgongo dunia. Funzo hili linapatikana katika suratu:-

- A) Bayyina
- B) Qariya
- C) Takathur
- D) Tyn

Jibu: C) Takathur

Sababu: Suratul-Takathur (102) inahimiza kutokubweteka na mapambo ya dunia kwani yatawaghafulisha na akhera.

ix) 'Itakapotetemeshwa ardhi kwa mtetemeko wake'. Aya hii ipo katika sura:

- A) Zilzala
- B) Asri
- C) Takathur
- D) Qariah

Jibu: A) Zilzala

Sababu: Suratul-Zilzalah (99) inaanza kwa aya hii ikielezea mtetemeko mkubwa wa siku ya Kiyama.

x) Neno linalotafsirika 'Waliopewa vitabu' katika suratul-Bayyina lina wakusudia:

- A) Mayahudi na manasara
- B) Manasara na wanafiki
- C) Mayahudi na washirikina
- D) Washirikina na wanafiki

Jibu: A) Mayahudi na manasara

Sababu: Waliopewa vitabu ni makundi yaliyoteremshiwa Taurat na Injil, yaani Mayahudi na Manasara.

SEHEMU A: QUR-ANI NA TAFSIRI

2. a) Lete tafsiri ya aya zifuatazo:

(i) "وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ"

Tafsiri:

Na wale walioamini na wakatenda mema, na wakausia kwa kushikamana na haki na wakausia kwa kusubiri.

(ii) "الْهَاجُمُ النَّكَارُ"

Tafsiri:

Kujifaharisha kwa wingi wa mali na watoto kumewaghafilisha.

(iii) "رَسُولٌ مِّنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً"

Tafsiri:

(Mtumishi) Mtume kutoka kwa Mwenyezi Mungu anayesoma kurasa zilizotakaswa.

(iv) "النَّكَارُ"

Tafsiri:

Kujifaharisha kwa wingi wa mali na majivuno.

(v) "فَالْمُورِيَّاتِ قَدْحًا"

Tafsiri:

Naapa kwa wale wanaopiga kwa kwato (farasi) zikatoa cheche za moto.

2. b) Panga tafsiri ya aya zifuatazo kwa usahihi wake.

- i) Ni kitu gani cha kukujilisha hicho Kiyama?
- ii) Kiyama.
- iii) Na nini hicho Kiyama?
- iv) Na utayaona majabali kama pamba iliyotawanywa.
- v) Siku hiyo utawaona watu kama nziye waliotawanywa.

Mpangilio sahihi:

- (ii) Kiyama.
- (iii) Na nini hicho Kiyama?
- (i) Ni kitu gani cha kukujilisha hicho Kiyama?
- (v) Siku hiyo utawaona watu kama nziye waliotawanywa.
- (iv) Na utayaona majabali kama pamba iliyotawanywa.

SEHEMU B: TAWHIDI

3. Chagua jawabu kutoka orodha 'A' kwa kulinganisha kifungu cha maneno kutoka orodha 'B'.

ORODHA A

- i) Taurat
- ii) Miongoni mwa mitume ya Ulul-azmi.
- iii) Kuamini malaika.
- iv) Uluhiya.
- v) Mwenyekutoa riziki.
- vi) Kufanya ibada ili uonekane na watu.
- vii) Vigawanyo vya dini ni viwili.
- viii) Elimu ni takrima ya mwanzo kutunukiwa Mtume wa Allah (S.W).
- ix) Mfumo wa maisha wa mwanaadamu.
- x) Kuamini mtume Muhammad (S.A.W) kuwa ni mjumbe wa Allah.

ORODHA B

- a) Adam (A.S)
- b) Dini ya Allah na dini ya watu
- c) Dini
- d) Dini ya Allah na dini za manabii
- e) Nguzo ya kwanza ya imani
- f) Hii ni sehemu ya pili ya shahada
- g) Mussa (A.S)
- h) Daud (A.S)
- i) Nguzo ya pili ya imani
- j) Shiriki
- k) Al-Razaq
- l) Katika aina za tawhidi

Majibu:

- i) Taurat → g) Mussa (A.S)
- ii) Miongoni mwa mitume ya Ulul-azmi → g) Mussa (A.S).
- iii) Kuamini malaika → e) Nguzo ya kwanza ya imani
- iv) Uluhiya → l) Katika aina za tawhidi

- v) Mwenyekutoa riziki → k) Al-Razaq
- vi) Kufanya ibada ili uonekane na watu → j) Shiriki
- vii) Vigawanyo vya dini viwili → b) Dini ya Allah na dini ya watu
- viii) Elimu ni takrima ya mwanzo kutunukiwa Mtume → c) Dini (hii inaonekana siyo. Kwa kweli ni “Iqra” → elimu, kwa hivyo tunaihusisha na kutunukiwa elimu ya mwanzo → sahihi: d) Dini ya Allah na dini za manabii? Nitarekebisha chini)
- ix) Mfumo wa maisha wa mwanaadamu → c) Dini
- x) Kuamini Muhammad (S.A.W) ni mjumbe wa Allah → f) Hii ni sehemu ya pili ya shahada

Jibu sahihi (mpangilio):

- i. g
- ii. g
- iii. e
- iv. l
- v. k
- vi. j
- vii. b
- viii. d
- ix. c
- x. f

4. Andika herufi "K" kwa ibara sahihi na "S" kwa ibara isiyo sahihi.

- a) Unafiki ni kudhihirisha imani na kuficha ukafiri ndani ya moyo.

Jibu: K

- b) Unafiki ni tabia inayokubalika katika jamii ya Kiislamu.

Jibu: S

- c) Hakuna hadithi yoyote ya Mtume (S.A.W) inayozungumzia unafiki.

Jibu: S

- d) Sifa za mnafiki ni kusema uongo na kutotekeleza ahadi.

Jibu: K

- e) Al-Baqi ni katika majina ya Mwenyezi Mungu.

Jibu: K

- f) Tajiri ni mwenye kutoa riziki kwa masikini.

Jibu: S

- g) Lukman ni katika mitume waliotajwa ndani ya Qur-ani.

Jibu: S (Luqman alikuwa ni mtu mwema, si Mtume, alitajwa kwenye Qur-an)

- h) Nuh (A.S) ni mtume wa tatu katika mtiririko wa mitume.

Jibu: K

- i) Nabii Saleh (A.S) alipewa kitabu cha Furqani.

Jibu: S

- j) Mitume waliopewa vitabu ni watano kati ya hao hakuna mtume wa ulul-azmi.

Jibu: S (kwa sababu mitume walipewa vitabu ni watano na kati yao wako Ulul-azmi: Musa, Isa, Muhammad).

SEHEMU C: HADITHI (Alama: 20)

5. Kamilisha hadithi ifuatayo kwa kujaza nafasi zilizoachwa wazi.

Swali:

الْبَثْلُ ثَلَاثٌ مَقَامٌ وَاسَلَّ بِهِ يَصَلَّى هَلَّا عَلَ عَنِ النَّاسِ بِنِ مَالِكٍ رَضِيَ هَلَّا غَنَهُ نَ كَنَ عَنَ أَوْ جَدَ
كُونَ هَلَّا نَ يَ فَبِهِ حَلَوَةٌ أَوْ رَسُولُ يَهُ مِمَّا
هُ إِنْ يَحْبَلُ وَأَنْ هَلَّا هَلَّا
إِنْ كَرَهُ أَنْ هَلَّا مِنْهُ كَمَا يَ يَ بَعْدَ أَنْ يَغُودَ فَبِ أَيْ
فَبِ قَدْ.

Jibu lililokamilika:

«قال رسول الله ﷺ: ثلاث من كن فيه وجد بهن حلاوة الإيمان: أن يكون الله ورسوله أحب إليه مما سواهما، وأن يحب المرء لا يحبه إلا الله، وأن يكره أن يعود في الكفر كما يكره أن يقذف في النار».

6. Tafsiri hadithi ifuatayo kwa lugha ya Kiswahili.

Swali:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ بِالْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ بِالْآخِرِ فَلْيُؤْذِيَ جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ بِالْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ بِالْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ بِالْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ».

Tafsiri:

Mtume wa Mwenyezi Mungu (S.A.W) amesema: “Atakayemuamini Mwenyezi Mungu na Siku ya Mwisho basi asimuudhi jirani yake. Na atakayemuamini Mwenyezi Mungu na Siku ya Mwisho basi amkarimu mgeni wake. Na atakayemuamini Mwenyezi Mungu na Siku ya Mwisho basi aseme kheri au anyamazee.”

SEHEMU D: FIQHI NA MAADILI (Alama: 30)

7. Jaza nafasi zilizoachwa wazi.

Swali:

Maneno: rukuu, tatu, kujizuia, nane, kupatwa na hedhi, tano, nzito, sujudu, mwenye akili, kula kwa kusahau, balegh, salamu.

a) Wanaostahiki kupewa zakka ni watu wa mbea (aina) _____.

Jibu: Nane.

Ufafanuzi: Zaka hukusanywa na kugawiwa kwa makundi manane waliotajwa katika Qur-ani, miongoni mwao ni masikini, mafakiri, watoza zaka na wengine.

b) Mali zinazostahiki kutolewa zakka ziko za aina _____.

Jibu: Tano.

Ufafanuzi: Mali zinazowajibika kutoa zaka ni dhahabu na fedha, mifugo, mazao, biashara na madini.

c) Sala ya maiti ina kisimamo lakini haina _____ na _____.

Jibu: Rukuu na sujudu.

Ufafanuzi: Swala ya maiti ni maalumu kwani inakuwa kwa kusimama tu na kuleta takbira, bila rukuu na sujudu.

d) Funga kisheria ni _____.

Jibu: Kujizuia.

Ufafanuzi: Funga ni kujizuia na kula, kunywa na tendo la ndoa kuanzia alfajiri hadi magharibi kwa nia ya ibada.

e) Miongoni mwa mambo yanayobatilisha fungani _____.

Jibu: Kupatwa na hedhi.

Ufafanuzi: Mwanamke akipatwa na hedhi au nifas basi saumu yake inabatilika.

f) Funga ni wajibu kwa kila Muislamu aliye _____ na _____.

Jibu: Balegh na mwenye akili.

Ufafanuzi: Masharti ya uwajibu wa saumu ni kuwa Mwislamu awe balegh na mwenye akili timamu.

g) Najisi zimegawika aina kuu . ***Miongoni mwa hizo ni najisi*** _____.

Jibu: Tatu, nzito.

Ufafanuzi: Najisi zimegawanyika tatu: nzito, kati na nyepesi. Mfano wa najisi nzito ni mkojo wa mtoto wa kiume anayekula chakula.

8. Kamilisha nafasi zilizoachwa wazi kwa kuandika jibu linalofaa.

a) Mwanamme wa Kiislamu kujifananisha na _____ si katika utamaduni wa Kiislamu.

Jibu: Mwanamke.

Maelezo: Kujifananisha jinsia tofauti ni kosa na kinyume na maadili ya Kiislamu.

b) Mwanamke wa Kiislamu akitoka katika nyumba hatakiwi _____ na kujitia _____.

Jibu: Kujionyesha, manukato.

Maelezo: Mwanamke anatakiwa kuwa na heshima na kutojipamba kwa manukato hadharani.

c) Kwa mujibu wa nidhamu ya Kiislamu, muislamu hatakiwi kupandisha sauti mbele ya _____ wake.

Jibu: Wazazi.

Maelezo: Wazazi wana heshima kubwa, hivyo sauti haipaswi kupandishwa mbele yao.

d) Sheria ya Kiislamu haimruhusu mwanamme kuvaa pete ya _____.

Jibu: Dhahabu.

Maelezo: Dhahabu imeharamishwa kwa wanaume katika Uislamu lakini inaruhusiwa kwa wanawake.

e) Mwenyekufanya uasharati hupata madhara mbalimbali yakiwemo _____ na _____.

Jibu: Maradhi na aibu.

Maelezo: Uasherati huleta maradhi ya zinaa na pia huondoa heshima na hadhi ya mtu.

f) Heshima ya muislamu huondoka anapotumia _____ na kujishirikisha na _____.

Jibu: Pombe, uzinifu.

Maelezo: Matendo haya mawili huharibu dini na maadili ya mtu.

g) Muislamu hatakiwi kutumia pombe katika hali yoyote ile hata ikiwa kwa lengo la _____.

Jibu: Tiba.

Maelezo: Uislamu umeharamisha pombe katika kila hali, hata kwa kisingizio cha dawa.

9. Elezea mafunzo yanayopatikana katika kusimamisha sala tano (5).

Maelezo kwa pointi:

- Sala tano hufundisha nidhamu. Muislamu hujifunza kuishi kwa ratiba na kuzingatia muda.
- Sala hufundisha utiifu kwa Mwenyezi Mungu. Hii humjenga Mwislamu awe mtii kwa Mola wake.
- Sala hufundisha mshikamano wa kijamii. Waislamu huungana misikitini bila ubaguzi.
- Sala hufundisha unyenyekevu. Kupiga magoti na kusujudu humjenga Mwislamu aonyeshe udogo wake mbele ya Mola.
- Sala hufundisha kuepuka maovu. Qur-ani inasema “Sala huzuia mambo machafu na maovu.”

10. Bainisha mambo yanayosuniwa kwa mwenye kufunga.

Maelezo kwa pointi:

- Kusoma dua ya kufuturu. Ni sunna kuanza kufuturu kwa dua ya kumshukuru Mwenyezi Mungu.
- Kufuturu kwa tende au maji. Mtume (S.A.W) alipenda kufuturu kwa tende tatu, au maji ikiwa hakuna.
- Kuharakisha kufuturu baada ya kuzama kwa jua. Ni sunna kuchelewesha daku na kuharakisha kufuturu.
- Kuomba dua wakati wa kufuturu. Wakati wa kufuturu ni miongoni mwa nyakati ambazo dua hukubaliwa.
- Kuepuka maneno machafu. Mtu anayefunga akitukanwa anatakiwa aseme “Mimi nimefunga” kwa adabu.

11. Eleza mambo yanayodhihirisha ukuu na uwezo wa Allah (S.W).

Kwanza, dhihirisho kubwa la ukuu na uwezo wa Allah (S.W) ni kuumbwa kwa mbingu na ardhi pamoja na vilivyomo humo. Qur'an inasema: *“Hakika katika kuumbwa kwa mbingu na ardhi na mabadiliko ya usiku na mchana zipo ishara kwa wenye akili.”* (Surat Aal-Imran 3:190). Hili linaonyesha kuwa mpangilio kamili wa maumbile unaonyesha ukubwa na utukufu wa Mwenyezi Mungu.

Pili, uhai wa binadamu na viumbe vyote ni dalili nyingine ya uwezo wa Allah (S.W). Yeye ndiye aliyeumba mwanadamu kutoka tone dogo la manii na kumpa umbo timilifu. Qur'an inasema: *"Je, hakuja kupitia mwanadamu kipindi kirefu cha muda ambacho hakukuwa kitu cha kutajwa?"* (Surat Ad-Dahr 76:1). Hii ni ishara kuwa Mwenyezi Mungu ana uwezo wa kuumba kutoka kitu kidogo sana.

Tatu, mfumo wa riziki ni dalili ya ukuu wake. Mwenyezi Mungu ndiye anayeteremsha mvua, akaiotesha mimea, na akawawekea wanyama pamoja na wanadamu riziki yao. Qur'an inasema: *"Na wala hakuna kiumbe chochote kinachotembea ardhini ila riziki yake iko juu ya Mwenyezi Mungu."* (Surat Hud 11:6). Hii inathibitisha kwamba riziki zote zipo mikononi mwa Allah.

Nne, utukufu wa Mwenyezi Mungu unaonekana katika mfumo wa mauti na uhai. Yeye ndiye anayehusha na kufisha, na hakuna yeyote mwenye nguvu ya kuzuia kifo kinapofika. Qur'an inatufahamisha: *"Kila nafsi itaonja mauti."* (Surat Aal-Imran 3:185). Uwezo huu wa kumpa kiumbe mwanzo na mwisho ni dalili ya mamlaka yake kamili.

Tano, uwezo wa Allah unaonekana katika kudhibiti mambo yote makubwa na madogo. Hakuna kinachotokea duniani wala mbinguni ila kwa idhini yake. Qur'an inasema: *"Na kwa hakika Yeye ndiye anayemiliki mbingu na ardhi."* (Surat Ash-Shuraa 42:49). Hii inatufundisha kwamba hakuna kiumbe chenye mamlaka ya kweli isipokuwa Mwenyezi Mungu.

Sita, utukufu wa Mwenyezi Mungu unaonekana katika uumbaji wa nyota, mwezi na jua ambavyo vyote vinafuata njia zilizopangwa bila kuvurugana. Qur'an inasema: *"Jua halikubaliani kufikia mwezi, wala usiku haukutangulia mchana. Vyote vinaogelea katika obiti zao."* (Surat Ya-Sin 36:40). Hili ni fundisho kuwa mpangilio wa ulimwengu ni ishara ya nguvu na hekima ya Allah.

12. Toa hoja tano zinazothibitisha kwamba Qur'an ni maneno ya Allah (S.W).

Kwanza, Qur'an ni kitabu kisichokuwa na shaka ndani yake. Mwenyezi Mungu anasema: *"Hiki ni Kitabu kisichokuwa na shaka ndani yake; ni uwongofu kwa wacha Mungu."* (Surat Al-Baqara 2:2). Hakuna mtu yeyote anayeweza kuandika kitabu chenye ukamilifu wa aina hii bila kuwa na msaada wa Mwenyezi Mungu.

Pili, Qur'an inabeba habari za mambo yaliyopita kwa usahihi. Mfano ni simulizi za Mitume waliotangulia kama Nuh, Musa na Isa ambazo zililetwa kwa Mtume Muhammad (S.A.W) bila ya yeye kusoma vitabu vyote vya kale. Qur'an inasema: *"Hizi ni miongoni mwa habari za ghaibu tunazokufunulia, wewe hukuzijua wewe wala kaumu yako kabla ya haya."* (Surat Hud 11:49). Hii ni dalili kuwa Qur'an si maneno ya binaadamu bali ni wahyi wa Allah.

Tatu, Qur'an imetoa bishara na tahadhari kuhusu mambo ya baadaye na yote yametokea kama ilivyoelezwa. Mfano ni ushindi wa Warumi dhidi ya Wapersia ulioelezwa mapema kwenye Qur'an (Surat Ar-Rum 30:2-4). Matukio haya yalithibitisha ukweli kuwa Qur'an imetoka kwa Mwenyezi Mungu pekee.

Nne, Qur'an ina muundo wa lugha wa kipekee ambao hauwezi kufananishwa na maneno yoyote ya binaadamu. Wataalamu wa lugha ya Kiarabu walishindwa kuleta mfano wake licha ya changamoto iliyotolewa na Mwenyezi Mungu: *"Na mkiona shaka juu ya tuliyoteremsha kwa mja wetu, basi leteni sura moja tu mfano wake."* (Surat Al-Baqara 2:23). Hadi leo hakuna aliyefaulu, na hili linaonyesha ukubwa wake.

Tano, Qur'an inaongoza maisha ya mwanadamu kikamilifu kwa kila kipengele cha maisha; kiroho, kijamii, kimaadili na hata kisiasa. Hakuna kitabu chochote cha binaadamu chenye mfumo kamili kama huu. Qur'an inasema: *"Leo nimekukamilishieni dini yenu na nimekukamilishieni neema yangu"*

juu yenu, na nimewaridhia Uislamu uwe dini yenu.” (Surat Al-Maida 5:3). Hii inathibitisha kuwa Qur’an ni mwongozo wa milele kutoka kwa Allah.

Sita, uthibitisho mwingine ni kuwa Qur’an inagusa nyoyo za wanadamu kwa namna ambayo vitabu vingine haviwezi. Watu wengi waliosikia aya zake walishindwa kuamini kuwa ni maneno ya mwanaadamu. Hata maadui wa Uislamu wakati wa Mtume walikiri kuwa Qur’an ni ya kipekee.